

**MIDT-TELEMARK
PEDAGOGISK-PSYKOLOGISKE TJENESTE**

Tlf: 35 95 72 70 E-post: postmottak.ppt@midt-telemark.no Adr: Sentrum, 3810 GVARV.

Gvarv 27.11.2009

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Høringssvar – NOU 2009:18 Rett til læring.

Det vises til høringsbrev datert 22.07.09; Innstilling fra utvalget for bedre læring for barn, unge og voksne med særskilte behov.

Midt-Telemark PPT er et interkommunalt kontor for kommunene Bø, Nome og Sauherad. Vi leverer også PP-tjenester til Telemark fylkeskommune og har ansvaret for videregående skoler i vår region.

Generell kommentar til høringsdokumentet:

Midt-Telemark PPT mener utvalgets omfattende høringsdokument inneholder forslag som er viktig for å utvikle bedre barnehager og skoler for alle barn.

Midt-Telemark PPT har lest Barneombudets hørings svar (20.09.09) og slutter oss i hovedsak til kommentarene i denne uttalelsen.

Midt-Telemark PPT's høringsuttalelse kommenterer de forslagene i høringsdokumentet som har vært særlig viktig å drøfte for vårt kontor.

Kommentarer til kap. 13: Tidlig innsats og forebygging.

PPT støtter utvalgets forslag om barnehage og skoleeiers plikt til *kontinuerlig og systematisk oppfølging av barns og elevers utvikling, læring og læringsmiljø*. Arbeidet bør kvalitetssikres gjennom evaluering av måloppnåelse og fokus på at eleven, innen rimelig tid, skal gjøres i stand til å ta igjen og følge ordinær opplæring, dersom dette er i samsvar med elevens evner og forutsetninger.

Dersom kommunen skal ha *plikt til å sikre språkkartlegging* av begge språk hos tospråklige barn, må det et utviklingsarbeid til for å få gode nok kartleggingsverktøy på ulike morsmål.

Læringsboka som et verktøy for tidlig innsats og oppfølging ser vi som en god idé, men det kreves et utviklingsarbeid som ser på forhold knyttet til personvern og eiendomsforhold.

Det forutsetter også et utviklingsarbeid i forhold til kompetanse i slik oppfølging, tilrettelegging og samarbeid. Formålet med læringsboka må være å gi barna/elevene økt barnehage og skolelivskvalitet.

Kommentar til kap 14: Rett til ekstra tilrettelegging i opplæringen.

PPT støtter ikke utvalgets forslag om å erstatte dagens lovtekst i Opplæringsloven §5-1, retten til spesialundervisning, med en rett til ekstra tilrettelegging.

Evaluerer av dagens spesialundervisning, slik utvalget dokumenterer, viser at den ofte ikke har ønsket effekt, at den gjennomføres av personell uten spesialpedagogisk kompetanse, og at den ikke er organisert og gjennomført i tråd med spesialpedagogiske prinsipper og kunnskap.

Det er liten grunn til å tro at det å endre begrepet spesialundervisning til ekstra tilrettelegging, vil bidra til at elever med særskilte opplæringsbehov vil få en kvalitativ bedre opplæring.

Enkeltvedtak om ekstra tilrettelegging, uten sakkyndig vurdering, slik utvalget foreslår, vil være en forutsetning med tanke på rettsikkerhet og ankemulighet. Samtidig vil det være en stor utfordring å ivareta rettsikkerheten til elever innenfor "ekstra tilrettelegging", særlig på grunn av kommunenes store utfordringer knyttet til økonomi og spesialundervisning og PPT har ikke nok ressurser til å jobbe godt nok "tettere-på" i skoler og barnehager.

Kommentar til kap 15: Tilpassede og fleksible opplæringsløp.

Utvalget foreslår at det utvikles differensierte læreplaner i fellesfagene for studieforbereidende og yrkesforberedende utdanningsprogrammer, som kan imøtekomme elever på yrkesfaglige utdanningsprogrammer bedre enn i dag.

Betyr det at det ikke lenger vil være mulig å gå fra et påbegynt yrkesforberedende utdanningsprogram og over til generelle studiekompetanse?

Differensiering alene vil ikke løse grunnleggende vansker knyttet til studieavbrudd. Faktorer som frammøte, motivasjon, utholdenhet og forpliktelse, er erfaringsmessig et større problem og ikke nødvendigvis primært knyttet til faglig vanskenivå.

Utvalgets forslag om *insentivordninger knyttet opp mot lærebedrifter* er et nødvendig og positivt tiltak for å bedre bedriftenes muligheter/vilje til å opprette lærlinge – og lære kandidat tiltak.

Forslaget om et 2 + 2 løp i yrkesfaglige opplæringsprogram er positiv. Vår erfaring stemmer overens med utvalgets merknader om strykprosent..

Kommentar til kap 16: PPT og Statped tettere på.

PPT støtter utvalgets forslag om at *PP-tjenesten skal være tettere på barnehager og skoler, og videreutvikle kompetanse på læringsmiljø, problematferd og sammensatte lærevansker.*

Vi mener dette er en viktig målsetting og presisering av PPT's arbeid fordi;

- PPT kan i større grad vektlegge arbeidet med førtilmeldingsfasen i barnehager og skoler (jfr ny Veileder til Opplæringsloven om spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning.).
- Dette vil føre til færre saker henvist for sakkyndig vurdering.
- PPT kan bruke mindre tid på utredningsarbeid og å skrive sakkyndige vurderinger.
- PPT vil kunne bruke mer ressurser på tidlig innsats og systemrettet arbeid; tettere på i barnehager og skoler.

- Flere barn kan få hjelp på et tidligere tidspunkt.
- Mer fokus på og kontinuerlig arbeide med utvikling av gode tiltak og tilrettelegging for elever.

PPT støtter utvalgets forslag om å *etablere et nasjonalt utviklingssenter for PP-tjenesten*. Et slikt senter bør lokaliseres i nærheten til Lillegården kompetansesenter.

Et nasjonalt utviklingssenter for PPT tenker vi blant annet er viktig for å utvikle PP-tjenestens kompetanse på å arbeide systemrettet i barnehager og skoler, og for å utvikle en mer enhetlig PP-tjeneste. Særlig fordi det ikke har kommet føringer på dimensjonering og utdanningskrav i PPT, er det viktig å utvikle en organisasjon som kan arbeide med kompetanseutvikling i PPT.

Et nasjonalt utviklingssenter for PP-tjenesten vil kunne ha nytte av kvalitetsutviklingsarbeidet til PP-kontorene i Telemark fylke. Dette samarbeidet handler blant annet om;

- Månedlige samlinger der PP-lederne og fylkesmannen drøfter felles utfordringer for tjenesten.
- Evaluering av PP-tjenesten ved Telemarksforskning.
- Faglig utveksling gjennom etablerte nettverksmøter på tvers av PP-kontorene.
- Jevnlige fylkeskonferanser for alle PP-ansatte.
- Arbeidsgruppe som er i gang med å utvikle et elektronisk evalueringsverktøy for PP-kontorene i fylket.

Vi tenker det vil være en viktig oppgave for et nasjonalt utviklingssenter for PPT, å utnytte den kompetansen PPT faktisk har i forhold til å tenke videreutvikling av tjenesten. Ansatte innenfor PPT-systemet bør derfor få mulighet til å delta i ulike kompetanseutviklingsprosjekt.

Midt-Telemark PPT støtter utvalgets forslag om at *Lillegården kompetansesenter med nåværende økonomiske ressursramme tas ut av Statpeds portefølje og legges under Utdanningsdirektoratet som et nasjonalt senter for læringsmiljø og problematferd*.

Vi støtter dette forslaget med begrunnelsen som fremkommer i notatet fra utvalget:

”Lillegården kompetansesenter arbeider på en annen måte og på andre felter enn øvrige Statped-sentre. Utdanningsdirektoratet foreslo derfor i mai 2005 at Lillegården skulle tas ut av Statpeds portefølje og etableres som et Nasjonalt senter for læringsmiljø og problematferd, under Utdanningsdirektoratet.”

”Lillegården kompetansesenter har innenfor Statped-systemet hatt ansvar for å arbeide systemrettet mot utvikling, veiledning og formidling av kompetanse innenfor fagområdet læringsmiljø i skolen. Senteret er tildelt et nasjonalt ansvar for initiering, implementering og institusjonalisering av utviklingsstrategien Læringsmiljø og pedagogisk analyse (LP-modellen). Det er bred enighet om læringsmiljøets betydning for elevenes faglige og sosiale læring og utvikling. Senteret har spesiell kompetanse knyttet til læreren som leder, relasjonen lærer-elev og problematisk atferd på skolen.”

Kommentar til Kap. 17: Helhet krever tverrfaglig og tverretatlig samarbeid.

Midt-Telemark PPT støtter utvalgets forslag om *samordning av spesialisttjenestene* og vi tenker at samarbeidsavtaler vil være et viktig virkemiddel.

Det vil være nødvendig med konkretisering av samarbeidsprosjekter mellom ulike instanser og mellom 1., 2. og 3. linje tjenester. Samarbeidsavtaler kan her være en god løsning, særlig med tanke på problemstillinger knyttet til behandling eller opplæring, hvem som har ansvar

for hva. Utgangspunktet er at alle har et ansvar knyttet til et barn eller ungdom med store sammensatte vansker, psykisk- sosiale , helsemessig.

Kommentarer til Kap 18: Kompetanse på alle nivåer.

Utvalgets innstilling peker på behovet for et løft på *alle* nivåer (lærerutdanning, utdanning av assistenter i skole og barnehage, etter og videreutdanning av lærer, etter utdanning/kompetanseheving av PPT) for å styrke tiltakskjeden rettet mot barn, unge og voksne med særskilte behov.

Vi er glade for at utvalget legger stor vekt på den massive dokumentasjonen vi har på betydningen lærerens kompetanse har for elevenes læringsutbytte, og ikke bare faglig kompetanse – men relasjonskompetanse, ledelseskompetanse og didaktikk-kompetanse.

Vi støtter særlig utvalgets forslag om området at *Samspillet mellom kartlegging, evaluering og tiltak må styrkes som kompetansefelt i lærerutdanningen.*

Som PP-tjeneste støtter vi utvalgets syn i at det er et viktig kompetansehevingsområde for nyutdannede lærere, å kunne bruke kartleggingsdata som utgangspunkt for tidlig innsats på alle nivåer. Å styrke lærers kompetanse på dette område, er en forutsetning for tidlig og riktig innsats.

Vi støtter forslaget fra utvalget om å *Etablere et femårig kompetanseutviklingsprogram for barnehager og skoler, der PP-tjenesten, gjerne i samarbeid med andre aktører, skal bidra med utviklingsarbeid, veiledning og kompetanseheving på vanlige lærevansker hos barn og unge. Programmet gis en ramme på 19 millioner kroner pr år i 5 år.*

Som kommunal og fylkeskommunal PP-tjeneste ser vi det som særlig viktig at det er sammenheng mellom den foreslåtte kompetansehevingen av PP-tjenesten og dette forslaget om å styrke PPT's egne kompetansehevingstiltak til barnehager og skoler. Dette mener vi kan ivaretas bl.a ved å styrke PPT's kompetanse til å iverksette og drifte faglige nettverk for fagpersonalet i barnehager og skoler, og ved at PP-tjenestens eget fagpersonale får tilbud om sin kompetanseheving ved å delta i relevante fagnettverk sammen med fagpersonell fra universitet og høyskoler og Stat.ped. Vi vil med dette fremme etablering av *fagnettverk* på ulike nivå som en av flere kompetansehevingsstrategier.

For Midt-Telemark PPT
Unni Lunde Stub-Jakobsen
Leder

for Unni Lunde Stub-Jakobsen
Inger Folkestad Holten
e.f.